

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ARABULUCULUK VE GELİŞİM SÜRECİ

1. Genel Olarak.....	5
2. Mukayeseli Hukukta Aile Arabuluculuğu	13
2.1. Kıta Avrupası Hukukunda.....	13
2.1.1. Almanya	13
2.1.2. İsviçre	15
2.1.3. Fransa.....	16
2.1.4. İtalya	17
2.1.5. Hollanda.....	18
2.1.6. Japonya.....	21
2.2. Ortak Hukuk Sistemlerinde Aile Arabuluculuğu (Common Law-Anglo Sakson)	24
2.2.1. California	25
2.2.2. Florida	26
2.2.3. Massachusetts	28
2.2.4. Minnesota.....	29
2.2.5. İngiltere	31
2.2.6. Kanada.....	34
2.2.7. Hong Kong.....	36
2.2.8. Avustralya	37

3. Aile Arabuluculuğu'nda Avrupa Birliği Düzenlemeleri ve Uluslararası Sözleşmeler	40
3.1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 21 Ocak 1998 Tarih R (98) 1 Sayılı Aile Arabuluculuğu Hakkında Tavsiye Kararı	40
3.1.1. Arabuluculuğun Uygulama Alanı ve Düzenlenmesi	40
3.1.2. R (98) 1 Sayılı Aile Arabuluculuğu Hakkında Tavsiye Kararı Gereğince Aile Arabuluculuğu İlkeleri	43
3.1.2.1. Tarafsızlık	44
3.1.2.2. Gizlilik.....	47
3.1.2.3. Gönüllülük ve İradilik.....	52
3.1.2.4. Tarafların Kendi Kaderini Tayin Etmesi	54
3.1.3. Diğer Hususlar	54
3.1.4. Arabuluculuk Sonunda Yapılacak Anlaşmaların Durumu	55
3.1.5. Mahkemeler veya Yetkili Makamlar Önündeki Davalarla Arabuluculuk Arasındaki İlişki	56
3.1.6. Diğer Uyuşmazlık Çözüm Yolları	57
3.1.7. Milletlerarası Uyuşmazlıklar	57
3.2. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin (2002) 10 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Hakkında Tavsiye Kararı.....	58
3.2.1. Arabuluculuğun Tanımı.....	59
3.2.2. Arabuluculuğun Düzenlenmesi	60
3.2.3. Arabuluculuk Süreci	61
3.2.4. Arabulucunun Eğitimi.....	62
3.2.4.1. İngiltere.....	62
3.2.4.2. Fransa	64
3.2.4.3. Almanya	65
3.2.4.4. İtalya	66
3.2.4.5. Hollanda	67
3.2.4.6. Kanada	67
3.2.4.7. Amerika Birleşik Devletleri	68

3.2.4.8. Çin	69
3.2.4.9. Japonya.....	69
3.2.5. Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Anlaşmalar	70
3.3. Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Medeni Hukukta ve Ticaret Hukukunda Uyuşmazlık Çözümüne İlişkin Alternatif Usuller Üzerine Yeşil Kitap	70
3.4. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1639 (2003) Sayılı Aile Arabuluculuğu ve Cinsiyet Eşitliği Başlıklı Tavsiye Kararı	72
3.5. Aile Arabuluculuğu ile Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuğa Dair Tavsiye Kararlarının Daha İyi Uygulanmasına İlişkin Rehber (CEPEJ)	73
3.6. Hukuki ve Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuğun Belirli Yönleri Hakkında 21 Mayıs 2008 Tarih 2008/52/EC Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi	75
3.7. Birleşmiş milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi	77
3.8. Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine İlişkin 25 Ekim 1980 Tarihli Lahey Sözleşmesi	78
3.9. Avrupa Konseyi Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi (ETS NO: 192).....	79
3.10. Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşme	80
4. Türkiye’deki Gelişmeler.....	81
4.1. 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK)	81
4.2. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu	81
4.3. 4787 Sayılı Aile Hukuku Uyuşmazlıklarında Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun.....	83
4.4. 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu	84
4.4.1. 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’na Göre Arabulucunun Hak ve Yükümlülükleri.	86

4.4.2. Arabulucunun Hukuki Sorumluluğu	88
4.5. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu	90
4.6. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun	90
4.7. Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği	94

İKİNCİ BÖLÜM

AİLE ARABULUCULUĞU

BECERİLERİ MODELLERİ VE YÖNTEMLERİ

1. Aile Arabuluculuğu Becerileri	97
1.1. Genel Olarak.....	97
1.2. Taraflarla İletişim Kurmak	103
1.2.1. Aktif Dinleme	103
1.2.1.1. Dinlemeyi Etkileyen Değişkenler.....	106
1.2.1.2. Doğrulama	108
1.2.1.3. Duyguları Başka Kelimelerle İfade Etmek.....	109
1.2.1.4. Saf İçerik Açıklaması	109
1.2.1.5. Sözsüz İletişimi Dinlemek	110
1.2.1.6. Açıklama ve Soru Sorma, Açık ve Kapalı Sorular.....	111
1.2.1.7. Merak Uyandıran Sorular.....	111
1.2.1.8. Sessizliğe İzin vermek	111
1.2.1.9. Etik Konular ve Dinleme.....	112
1.2.2. Normalleştirme	113
1.2.3. Sorgulama.....	114
1.2.4. Netleştirme.....	115
1.2.5. Özetleme.....	116
1.2.6. Duyguları Anlama.....	117

1.2.7. Destekleme.....	117
1.2.8. İçlerinden Biri Gibi Davranma.....	117
1.3. Kontrolü Sürdürmek.....	118
1.3.1. Kuralları ve Prosedürleri Açıklama.....	119
1.3.2. Kimin Söz Alacağını Belirlemek.....	120
1.3.3. Uygulama Standartlarını Listeleme.....	121
1.3.4. Yıkıcı Davranışı Engelleme	122
1.3.5. Tartışma Konularını Tanımlama ve Seçme	123
1.3.6. Ortak ve Bireysel Oturumlar Arasında Geçiş.....	124
1.3.7. Güvenli Bir Ortamı Korumak.....	124
1.3.8. Oturumları Sonlandırma.....	125
1.3.9. Tarafları Uygun Bir Kaynağa Yönlendirme.....	125
1.4. Bilinçli Seçimler Yapma	126
1.4.1. Altta Yatan İhtiyaçları, Menfaatleri ve Beklentileri Keşfetmek.....	126
1.4.2. Profesyonel Önyargıları Belirtmek.....	127
1.4.3. Yeni/Gelişmiş Becerileri Öğretmek	127
1.4.4. Tarafları Bilgilendirme	128
1.4.5. Gerçeklik Testi (BATNA).....	128
1.5. Müdahale	129
1.5.1. Çözüm Odaklı Bir Odaklanma Sürdürmek	129
1.5.2. Seçenekler Oluşturma ve Ödün Vermeyi Önerme	130
1.5.3. Sorunları Daraltma ve Tanımlama.....	130
1.5.4. Yeniden Çerçeveleme	131
1.5.5. Anlaşma Konularının Belirlenmesi ve Özetlenmesi	133
1.5.6. Dengeleme Gücü.....	134
1.5.7. Hikâye Anlatımı.....	135
1.5.8. Metafor Kullanma	135
1.5.9. Önleme.....	138
1.6. Yüzleşme	139
1.7. Komedi Seçeneği	140

2. Arabuluculuk Modelleri.....	140
2.1. Terapötik Arabuluculuk.....	140
2.1.1. Meta-Teori: Sistem Yaklaşımı	144
2.1.2. Maddi teoriler	148
2.1.2.1. Bağlanma Teorisi.....	148
2.1.2.2. Stres Teorisi.....	149
2.1.2.3. Boşanmanın Yapısal Modelleri.....	150
2.1.2.4. Eş Seçimi ve Evlilik Kararlılığı Modelleri.....	151
2.1.2.5. Normal Aile Süreçleri Modelleri	152
2.1.2.6. Ailenin Feminist Modelleri ve Diğer Sistemler	152
2.1.2.7. Çatışma Modelleri	153
2.1.2.8. Müzakere Değişim Modelleri.....	154
2.1.2.9. Harvard Müzakere Modeli.....	154
2.1.2.10. İletişim Modelleri	155
2.1.2.11. Kültürel Çeşitlilik Modelleri.....	156
2.1.2.12. Aile Müdahale Modelleri	156
2.1.3. Terapötik Arabuluculuğun Aşamaları.....	157
2.1.3.1. Tarafların Değerlendirilmesi	158
2.1.3.2. Ön Arabuluculuk	169
2.1.3.3. Aile Arabuluculuğunda Tedavi Yöntemleri	171
2.1.3.4. Arabuluculuk ve Terapi.....	171
2.1.3.5. Arabulucunun Bilgi Verme Görevi.....	174
2.1.4. Terapötik Arabuluculukta Müzakere	176
2.1.4.1. Terapötik Arabuluculukta Müzakerenin Amaçları.....	177
2.1.4.1.1. Hedefler.....	177
2.1.4.1.2. Prensipler	181
2.1.4.1.3. Yöntemler.....	182
2.1.5. Terapötik Arabuluculuğu Sonlandırma ve Takip.....	186
2.1.5.1. Sonlandırma.....	186

2.1.5.2. Takip.....	188
2.2. Kolaylaştırıcı ve Değerlendirici Arabuluculuk.....	190
2.3. Dönüştürücü Arabuluculuk.....	195
2.4. Öyküsel Arabuluculuk.....	199
2.4.1. Öyküsel Arabuluculuğun Özellikleri	199
2.4.2. Öyküsel Arabuluculuğun Amaçları	199
2.4.2.1. Çift Dinleme	200
2.4.2.2. Konuşmayı Dışa Vurmak	201
2.4.2.3. Bir Çatışmanın Etkilerini Haritalamak.....	202
2.4.2.4. Karşı Hikâye.....	203
2.5. Ekosistemik Arabuluculuk.....	204
2.5.1. Ekosistemik Aile Arabuluculuğunun İlkeleri	205
3. Aile Arabuluculuğu Uygulama Yöntemleri.....	209
3.1. Online Arabuluculuk.....	209
3.1.1. Aile Arabuluculuğu Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Eğitimi.....	210
3.1.2. Müzakere Stratejileri Hakkında Tavsiye Verilmesi.....	211
3.1.3. Çevrimiçi Aile Uyuşmazlık Çözüm Sistemlerinin Yönetimi.....	211
3.1.4. Online Uyuşmazlık Çözümünün Aile Arabuluculuğu Açısından Yararları.....	214
3.1.5. Online Uyuşmazlık Çözümünün Yararlarının Yanında Sakıncaları.....	215
3.1.6. Etik Konular	217
3.1.7. ODR' de Arabulucu Yetkinlikleri, İhtiyaçları ve Becerileri.....	218
3.2. Eş Arabuluculuk (Co-Mediation)	220
3.3. Mekik Arabuluculuğu (Shuttle Mediation).....	221

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRK AİLE HUKUKUNDAN
KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLARDA
ARABULUCULUĞA ELVERİŞLİLİK

1. Genel Olarak.....	223
1.1. Mevzuat	223
1.2. Aile Hâkimlerinin Tarafları Aile Arabuluculuğuna Yönlendirebilmesi	227
1.3. Mahkeme Uzmanları ve Mahkeme Personelinin Durumu	232
2. Nişanlanma ve Sonuçlarında Arabuluculuk	233
2.1. Nişanın Bozulmasından Sonra Açılabilecek Davalar.....	235
2.1.1. Maddi Tazminat Davası	235
2.1.2. Manevi Tazminat Davası.....	236
2.1.3. Hediyelerin Geri Verilmesi	236
2.1.4. Nişanın Bozulmasından Doğan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği	237
3. Evliliğin Genel Hükümleri Bakımından Arabuluculuk	238
3.1. Evliliğin Genel Hükümlerine İlişkin Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği	240
4. Boşanma ve Sonuçlarında Arabuluculuk	240
4.1. Özel Boşanma Sebeplerinde Arabuluculuk.....	241
4.2. Genel Boşanma Sebeplerinde Arabuluculuk	241
4.2.1. Evlilik Birliğinin Sarsılması	241
4.3. Boşanmanın Fer' i Sonuçlarında Arabuluculuk	245
4.3.1. Nafaka Davalarında Arabuluculuk.....	245
4.3.1.1. Yoksulluk Nafakası.....	245
4.3.1.2. İştirak Nafakası.....	247
4.3.1.3. Tedbir Nafakası	249
4.3.2. Velayet ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Konusunda Arabuluculuk	251
4.3.3. Tazminat Talepleri	254

4.3.3.1. Maddi Tazminat	254
4.3.3.2. Manevi Tazminat	255
5. Anlaşmalı Boşanma Protokolündeki Yükümlülüklerden Doğan Davalar.....	256
6. Soybağı.....	265
6.1. Kan Bağından Doğan Soybağı.....	265
6.1.1. Ana ile Soybağının Kurulması	265
6.1.2. Baba ile Soybağının Kurulması.....	265
6.2. Evlat Edinmeden Doğan Soybağı.....	266
7. Aile Hukukunda Yasal Mal Rejimi ve Tasfiyesi ve Arabuluculuk	267
7.1. Yasal Mal Rejimi ve Tasfiyesi	267
7.2. Seçimlik Mal Rejimleri ve Olağanüstü Mal Rejimi.....	268
7.2.1. Seçimlik Mal Rejimleri.....	268
7.2.2. Olağanüstü Mal Rejimi	269
7.3. Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi Sona Ermesi.....	271
7.3.1. Eşlerden Birinin Ölümü.....	271
7.3.2. Başka Bir Mal Rejiminin Kabulü.....	271
7.3.3. Boşanma ya da İptal Kararı Verilmesi	271
7.3.4. TMK 206 md. Gereği Mal Ayrılığına Dönüşüm Kararı Verilmesi.....	272
8. Eşler Arasındaki Eşya ve Ziyet Alacağı Talepleri.....	272
9. Miras Hukuku' ndan Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk..	273
9.1. Miras Hukuku' nda Arabuluculuğa Elverişli Olan Uyuşmazlıklar	274
9.1.1. Tenkis Davası	275
9.1.2. Miras Ortaklığından Kaynaklanan Davalar	275
9.1.3. Mirasçılar Arasında Yapılan Miras Paylaşma Sözleşmesi	276
9.1.4. Mirasta Denkleştirme.....	276
10. Yasal Mal Rejimi ve Miras Tasfiyesi İlişkisi	277
SONUÇ	279
KAYNAKÇA.....	283